

## Predgovor

Ovaj udžbenik je rezultat rada većeg broja autora koje spaja jedna zajednička nit, a to je patološka fiziologija. Svi su se potrudili da iznesu najaktuelnije podatke iz oblasti o kojima su pisali. Patološka fiziologija je prirodna nauka i samostalna medicinska disciplina, ali pretpostavlja blisku komplementarnost sa fiziologijom. Ukoliko ne znate kako organizam normalno funkcioniše (fiziologija) teško ćete razumeti šta se događa kada nastanu poremećaji u organizmu (patološka fiziologija). Baveći se čitav niz godina praktičnom medicinom, a znatno više istraživanjima i nastavom, smatram da treba pokušati napraviti udžbenik koji objedinjuje i jedno i drugo, ali sa jasnim usmerenjem ka kliničkoj primeni. Neophodno je pokušati jasno, precizno i razumljivo studentu objasniti šta se događa u zdravlju i bolesti. Sećajući se prvih studentskih dana i nastave iz fiziologije i patofiziologije ne mogu da zaboravimo oduševljenje koje je pratilo saznanja kako organizam funkcioniše i razočaranja kako se to menja kada uslovi postaju nepovoljni. Kasnije radeći kao lekar praktičar došao sam do zaključka da stečena znanja tokom studija i nisu bila dovoljno praktična. Naši nastavnici su se trudili da prateći nova medicinska dostignuća, ista do najsitnijih detalja predaju studentima. To je veoma plemenito, ali često se zanemarivala činjenica da će većina novih lekara raditi u praksi gde primena novih saznanja godinama kasni. Mladi lekari su raspolagali fascinantnim činjenicama o oboljenju na nivou molekularne medicine, dok su saznanja primenjiva u praksi bila relativno skromna. Imajući u vidu ta saznanja pokušao sam, zajedno sa sardnicima, da u ovoj knjizi na najbolji način pružimo dovoljno razumljivih saznanja iz patološke fiziologije i onim studentima kojima su ta saznanja potrebna, a nisu studenti medicine. Trudili smo se da ne ulazimo u suviše detalja, posebno na molekularnom nivou, ali se zato na kraju nudi bibliografija koja može zainteresovanim da pruži sve neophodne informacije.

Da bi se olakšalo praćenje i razumevanje patofiziološke materije u svakom poglavlju se koristi isti način izlaganja. Posle kratkog fiziološkog obrazloženja sledi, patofiziološko razmatranje uz neophodan, ali veoma kratak, osvrt na kliničke manifestacije, dijagnostiku, lečenje i prevenciju (ovo nije udžbenik kliničke medicine).

Krajnja nam je namera da mlade kolege usvoje stav da nema ispravnog lečenja (tretmana) bolesti dok se svaki simptom i znak obolenja temeljno patofiziološki ne obrazloži. Neuklapanje jednog jedinog simptoma ili znaka obolenja u kliničku sliku, zahteva uvek detaljno novo preispitivanje, a zanemarivanje predstavlja *vitium artis* tj. stručnu grešku.

Ulažući ogroman trud i energiju da realizujemo zadate ciljeve, svesni da je teško zadovoljiti sve zahteve koje treba da ispunjava jedna ovakva knjiga, unapred smo zahvalni na svim sugestijama koje ćemo, ukoliko do novoga izdanja dođe, usvojiti i primeniti.

U Beogradu maj 2009

Urednik Prof. dr Živorad Maličević